

באוצר החיים

פרשת אחרי - קדושים

דברי אלקים חיי"ם מאוצרו הטוב של
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

והמה בכתובים בגליונות היו"ל עולת שבת בשבתו
ע"י 'מכון דברי תורה'
מתוכם נאספו כמה אמרות טהורות
לתועלת התלמידים לשנן וללמוד בדרך קצרה

יו"ל ע"י

אוצר הספרים

דישיבת צאנז קלויזענבורג

ברוקלין ניו יארק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל הזכויות שמורות

©

Copyright

ישיבת צאנז קלויזענבורג

1420 50th St.

Brooklyn N.Y 11219

718.436.4209

להשיג הגליון בבתי מדרשינו די בכל אתר ואתר

פרשת אחרי

תורה אחת לכל הקהל: (א) בחובת השמירה בגדרים וסייגים; (ב) באפשרות להגיע להישגים

פני קדשו מגודל הפחד, והתחיל לברוח ולרוץ מחדר לחדר עד שנכנס לחדר משכבו והתחבא תחת המטה. כששאלו אותו תלמידיו: רבינו כל כך למה, השיב להם שירא לנפשו שהיצר לא יתגבר עליו להכשילו.

יראת חטא

זה ענין יראת חטא, דיראת שמים היינו שירא ומפחד מהשי"ת ואינו רוצה לחטוא, ויראת חטא היינו שמכיר בגודל כח החטא והטומאה, וירא לנפשו שלא ילכד במצודתם, וידיו ורגליו מרתתן אף מספק ספיקא וחשש בצד אחד מני אלף שלא ישל בעבירה, כי יודע שהטומאה אורבת עליו לחטפו ברשתם, והקליפות הרוצחים עומדים סביבו כי כסלא לאוגיא ואלמלי ניתנה רשות לעין לראות אין כל בריה יכולה לעמוד מפני המזיקין (ברכות 1 א), והם רוצים להביאו לידי עבירה שיעבור על רצון השי"ת ובכך יקחו את נשמתו, כמו שאמרו (ב"ב 10 א) יורד ומתעה ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה. וזה הנקרא ירא חטא, שיוודע גודל כח החטא ואינו מאמין בעצמו שלא יחטא.

ודא עקא בזמנינו שהסט"א מתגברת לבטל היראת חטא. ואין דברינו מהרשעים, אלא מאברכים טובים וכשרים שנעשה להם כהיתר, וחושבים שלהימנע משיחה ונתינת יד לאשה אינה

דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה ה' לאמר (יז ב). ויש לדייק בכפלות הלשון דבר, ואמרת, לאמר. גם למה פרט ואמר אהרן ובניו וכל ישראל.

הנה כשנשים לב להתבונן על סיבת ירידת הדור ניווכח שיש שני דברים יסודיים שהם גורמים עיקריים לכך.

אל תאמין בעצמך

הא' שאינם יודעים חומר חובת הזהירות. בן תורה ואברך חסידי חושב בדעתו שאינו צריך לגדרים וסייגים בכדי להישמר מן החטא, מכיון שאין לו שום נטיה לטומאה ותאוות, ולא עולה על דעתו לעשות עבירה. אך חכמינו ז"ל אמרו (אבות ב ט) ואל תאמין בעצמך עד יום מותך, כי אין אתה יודע מה זה קליפות ואת גודל כחה של הטומאה והסט"א. כמה גדולים וטובים ממוך, ובזמנים יותר טובים, נכשלו כשסמכו על כוחות עצמם, ואיך תהא אתה פעוט הדעת כל כך סמוך ובטוח בעצמך, למה אינך חושש שמא תכשל ותהיה מהצועקים ואינם נענים, וכי אתה יכול להתמודד עם הס"מ שהוא מלאך אש, ואף רב עמרם זעק ואמר נורא בי עמרם (קידושין פא א).

ומסופר על צדיק קדוש מאוד מתלמידי הבעש"ט שפעם כשהיה כבר זקן מופלג פתחה איו אשה את דלת חדרו, ונתחוורו

שליש, גם כן זקוק לסייעתא דשמיא גדולה בדור טמא שכזה, שהטומאה ויצר הרע הבער כאש לא יתגברו עליו להכניס בראשו הרהורי עבירה הקשים מעבירה (יומא כט א) ודיעות כוזבות, ושיוכל להתחזק בנקודה קטנה של קדושה. ומכל שכן זה שאינו לומד ואינו אומר תהלים, אלא מסתובב ברחוב בלילה בעינים פתוחות, שהוא הולך ומטייל ישר לתוך הג' שערי טומאה. ולא יפלא מה שהוא נעשה טמא ומטומא, וכאשר מסתכלים עליו רואים איך שהקליפות עומדים בעיניו ובמצחו.

ולא עוד אלא דאף אם הולך ביום לעת הצורך, הרי מצינו (בב נז ב) לגבי נשים בשעה שעומדות על הכביסה, אי דאיכא דרכא אחרינא רשע הוא, והוא הדין נמי בזמנינו שהרחובות מלאות כל טומאה, דאם אין לו צורך כל כך ללכת, ואין בזה דבר הנוגע לפקוח נפש, הרי זה בגדר דאית ליה דרכא אחרינא וכו'. ולדעת רבינו יונה יש איסור תורה בהרהור עבירה ובהסתכלות (עיין בית שמואל אהע"ז כא ב), וזה בגדר אביזריהו דגילוי עריות שהוא ביהרג ואל יעבור (ש"ע יור"ד קנז א), ועם הארץ חסר דיעה הולך בחוץ ובטח בעצמו שלא יבא לידי הרהור ולא יטמא. ואם רח"ל קרה לו אסון, הוא טובל במקוה ואומר עשרה מזמורי תהלים, ובכך כבר רואה את עצמו כצדיק, ואינו יודע שאין הוא שוגג ואנוס בדבר הזה אלא מזיד, מכיון שהוא גרם לעצמו על ידי עין רואה ולב חומד וכלי המעשה גומרין (טור אור"ח א). ובחוסר דעתו אינו יודע בכמה רבבות עולמות פגם, וכמה אלפי שדים יונקים מן העבירה שעשה, ולוקחים ממנו כל החיות דקדושה, וגם בגשמיות נעשה מזה שמשנאי ה' נשאו ראש בעושר וכבוד, וידל ישראל מאוד, כיון שהסט"א יורשת הכל.

אלא ממילי דחסידותא, ומכל שכן באופן ההתנהגות בבית שאין להם פרישות וזהירות כדבעי. וזאת לפי שאינם מרגישים בעצמם מורא ופחד מן החטא, שמא ח"ו יכשל ולא יעמוד בנסיון. חכמינו הקדושים עשו כמה גדרים וסייגים, ואמרו (סנהדרין יז א) סוגה בשושנים שאפילו כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות, וספרי החסידות וצדיקים הוסיפו עוד ואמרו להתרחק גם מדברים המותרים, כי היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה, אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוינה (משלי י כו-כז).

זהירות מהליכה ברחוב

וגם בזאת פשתה המספחת שהולכים ברחוב ללא פחד. ואיני מדבר מאותם פוחזים וריקים שהולכים לטייל בלילה בחוץ, אשר אף בתלמיד חכם מצינו (ברכות מג ב) שלא יצא יחידי בלילה משום חשדא, והמדובר שם באמוראים הקדושים, וכהיום מסתובב לו נער ברחוב בין גויים וטמאים, והרי זה מתחייב בנפשו ודמו בראשו, כמה זוהמא וקליפות מתדבקים בו. ואיתא במדרש פינחס (א) והביאו זק"ק בבני יששכר (כסלו ט סה) שבכל הלילות יש לסתום את החלונות בתחלת הלילה. וכן נהגו כל הצדיקים לסגור בלילה את תריסי החלונות. שלילה הוא הזמן אשר סביב רשעים יתהלכון, בו תרמוש כל חיתו יער, והכפירים שואגים לטרף (תהלים קד כ-כא) לטרוף מהקדושה רח"ל. והיוצא יחידי בלילה הוא אחד מסימני שוטה (חגיגה ג ב), דהיינו שמאבד הדעת דקדושה.

ואף אם בחור או אברך יושב בבית בחלונות סגורות, ומיגע עצמו בלימוד התורה בקול רם, ומשכים בבוקר ואומר תהלים בדמעות

מזלזלים בכך, ואינם נרתעים מזה שכן נידוי הוא רח"ל.

בכך רואים את עם ארצות והקריירות ששורר בעולם, שהם בגדר (משלי ל כ) אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און, כלפי חוץ מתהדר בזקן ופיאות, אבל בתוכו אין בו כלום, לא יראת השם ולא אהבת השם ולא מדות טובות, והוא שמח ומקבל סיפוק מזה שאינו גוי, בעוד שבאמת אולי גרוע הוא ממנו באיזה צד, דגוי אינו גזל מהקדושה, ואילו הוא גזל מהקדושה ונותן לאומות העולם. ואלמלי היה אדם יודע אחד מני אלף מה שהחטא גורם, עד היכן פוגמים בעבירה, ואיזה אסון מביא לעצמו ולכל העולם לא היה רוצה לחיות.

זהירות אחר חג הפסח

לכן אחר חג הפסח צריכים זהירות מרובה. דכתבו המקובלים (חסד לאברהם מעין ב נהר נז) דאף מי שהוא שקוע בני שערי טומאה מוציאים אותו קודם הפסח, ובליל פסח הוא נכנס בקדושה עליונה. וכל מי שהוא ניצוץ יהודי מרגיש בעצמו אחר חג הפסח שיש לו קצת יותר דעת. וצריך להיות בפה ובמורא שהרוצחים ושודדים לא יחטפו הכל ממנו, ושיוכל להישאר עם הניצוץ יהדות שרכש לעצמו בחג הפסח.

על כן ציונו השית לספור ספירת העומר ולהמשיך את קדושת הפסח עד חג השבועות, שאז יקבל על עצמו עול תורה ביתר שאת, ושבע

מצה ומרור ביחד – שהמצה עלולה ליפול בידי הטומאה

בענין זה יבואר מה שהלל היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד וכו', דמצה בגימטריא היפעמים שם הוי' [עם הכוללים] (פרע"ח שער חג המצות ז), וכן אמרו (רש"י שמות יב יז) אל תקרי מצות אלא מצוות, ורומז לקדושה עליונה, לעומת חמץ שמורה על קליפות וטומאה. א ומרור רומז לסט"א שהם מרורים, וכידוע מהאריז"ל (פרע"ח שער חג המצות א). והורה הלל, דעו לכם בני א-ל חי הקדושים שהמצה עלולה להתהפך ולהיות מרורים, אם לא תיזהר להיות נוטר ברית קודש, לשמור את העינים והדיבור המחשבה, אזי ברגע אחת יקחו ממך את המצה, וכל מה שעמלת ועבדת במרורים. כגון שהוא נשקע בשינה ומבטל מצות קריאת שמע בעונתה, שמבואר בזהר הקדוש (ח"ג קפו א) שהוא בנדוי לאותו היום, ותפלתו אינה מתקבלת (עיין שם ח"ב רמט ב), ובכך לוקחת הטומאה כל עריכת הסדר שלו ואכילת מצה ומרור וד' כוסות, והוא נשאר ערום ועריה בלא כלום, בשביל דבר זה בלבד שביטל מצות קריאת שמע בזמנה על ידי שינה.

וכן אם עבר על זמן תפלה, כשאין לו טעם והיתר מספיק לכך. שעל זה אמרו (ברכות כו א) מעוות לא יוכל לתקון זה שבטל קריאת שמע של ערבית ושל שחרית או תפלה של ערבית או תפלה של שחרית, דהיינו שאין לזה תיקון. ובני אדם

כמה דאת אמר (שמות יז ז) מסה ומריבה... תרגומו דמסה איהו מצותא".

א. ובזהר הקדוש (ח"ג רנא ב): "מצה אמאי אתקריאת מצה... דמברחת לכל סטרין בישין ועביד קטטה בהו..."

שבתות תמימות תהיינה (ויקרא כג טו) בבחינת (דברים יח יג) תמים תהיה עם ה' אלקיך. בשבועות הללו צריכים יותר זהירות מבכל השנה שלא לחטוא, אולי יחוס ואולי ירחם ויעלה בידו לשבור כח הטומאה מעליו.

ובמראה יחזקאל במכתבו הידוע (בש"ת מראה יחזקאל קד) מביא בשם הרהק הרבי ר' מענדל זי"ע שבימי הספירה יש ללמוד הרבה גפ"ת, והיינו לפי שתורה אגוני מגני ואצולי מצלי מן החטא (סוטה כא א), ויהודי הירא מן החטא עליו לישב וללמוד יומם ולילה במשך שבועות הללו. ואשרי למי שמקבל על עצמו תענית הדיבור, במקום שעד עכשיו היה בטומאת מצרים, שהדיבור היה בגלות (זוהר ח"ב כה ב), עכשיו ידבר רק בתורה ותפלה, מתוך זהירות מרובה שהסט"א לא תתגבר עליו בהוללות וליצנות ודיבורים אסורים, לחטוף ממנו כל מה שהשיג בחג הפסח.

משפט רשעים מפסח ועד עצרת – שאז יש אפשרות להתעלות

לפיכך משפט רשעים בגיהנום מן הפסח ועד העצרת (עדות ב י), כיון דכל אדם מישראל השומר את חג הפסח מוציאים אותו מהטומאה, ואלמלי היה שומר את עצמו מאז עד עצרת לקבל את התורה לא בניקל היה חוזר לרשעו, לכן אז הזמן גרמא לדון אותו על כך שבמשך זמן קצר של שש שבועות לא שלט בעצמו להתנהג כיהודי.

השכל – וידוע

וידוע על כך בצירוף של חודש אייר, שיוצא מהפסוק (ירמיה ט כג) כי אם בזאת יתהלל

המתהלל השכל וידוע אותי, כפל הלשון השכל וידוע בא להורות שאין העיקר להשכיל בלבד, אלא לדאוג שיהא לזה המושך וקיום. ועל זה צריך זהירות רבה, כיון דאחרי שלומד עמוד גמרא עומדים עליו אלפי קליפות ליקח זאת מאתו.

ואין דברינו מאותם שחוטאים מתוך כפירה ואפיקורסות אלא מזה שמאמין בהשי"ת אבל מדמה בעצמו שלא יכשל. חז"ל אמרו (ברכות לב א) מלי כריסיה זני ביש, והוא חושב שלא יבא לידי עבירה מרוב אכילה. משל למה הדבר דומה למי שאוכל דברים המתוקים לחיכו למרות שמוזהרים אותו שמעורב בזה סם המות, ובטוח בעצמו שהוא לא ימות. או למי שמעשן סיגריות, על אף שאומרים שזה גורם מחלה הממארת ל"ע, באמרו שלו זה לא יזיק. כן הוא בדבר הזה שחכמי התורה, אשר הם בגדר (יחזקאל ג י) צופה נתתיך לבית ישראל, מזהירים אותו שלא ילך בדרך רע, ולא יעשה דברים הללו שעל ידם יהרוג את גופו ונשמתו, והוא אומר שאין הדברים מכוונים עליו.

שתויי יין נכנסו – בטעות שלפי

מדריגתם אין איסור בדבר

ויש לומר בדרך רמז בחטא נדב ואביהוא, שלפי דיעה אחת שתויי יין נכנסו (ויקרא ט), ותמוה מאוד. אלא דטעם האיסור משום שכרות, אבל במוחות קדושות כאלו בודאי שלא עשה היין פעולה של שכרות, ואדרבה (יומא עו ב) חמרא וריחני פקחין. ומתוך שהכירו בעצמם שלא יזיק להם שתיית היין, נכנסו שתויי יין.

ג. וראה בישמח משה בפרשתינו: "ונהג נאסר לכנס שתויי יין למקדש, ולא יעלה על הדעת שיכנסו

ב. "אימתי הן תמימות, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום" (ויק"ר כח ג).

שגורם לריבוי המכשלה, מכיון שהטומאה מתגברת רק על אלו המתי מספר להתענות ולהכשילם.

זה דבר הכתוב דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם לכולם בשוה, זה הדבר אשר צוה ה' לאמר, ואל תחשבו שאינכם צריכים כל כך גדרים וסייגים כמו הפשוטי עם מאחר ואצליכם דמיון כי קאקי חיורי (ברכות כ א), ושאיין לכם לחוש ממכשול בעבודה זרה וניאוף וגזל מכיון שבכל רגע אתם מזומנים ומוכנים להיות נשחט להשי"ת, ומעשה ניאוף מאוס אצליכם, ואתם שונאי בצע, כי זאת התורה לכל ניתנה בשוה, ללא הבדל בין חוטבי עצים ויושבי אשפתות שבירושלים לבין אהרן ובניו.

אבל טעו בדבר, כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה, מאחר שהתורה אסרה אין לעשות חילוקים בדבר, דהתורה בשוה ניתנה לכל, באין חילוק בין כהן עם הארץ לבין כהן שיש לו חכמת שלמה, ואף שלמה אמר אני ארבה ולא אסור ולעת זקנתו נשיו הטו את לבבו (סנהדרין כא ב).

ואדרבה כפי שהאדם מתעלה ומוסיף בצדקות חכמה וקדושה חובה עליו להישמר ביותר. איש המעלה יש לו לפחד יותר מאדם פשוט, דתלמיד חכם צריך שמירה (עיין ברכות נד ב), ואמרו (שם ו א) הני מאני דרבנן דבלו מחופיא דידהו, שהטומאה מתגרה בבחור היושב בבית המדרש יותר מבזה שיושב באוניברסטה, וזה מה

מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי

עוד רעה חולה ראיתי בדור הזה, והיא בהפוך מן הנ"ל. הנה אמרו ז"ל (תדבא פרק כה) שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, ודייקו בלשונם כל אחד ואחד, לכלול אף אדם גרוע שהוא לעומתם פחות מעכבר ותולעת. אם יאמר עני המחזר על הפתחים שרצונו להיות כאחד העשירים המפורסמים בעולם, אין בזה דמיון לדבר זה שנער פשוט אומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבות הקדושים רגלי המרכבה.

ואולם זו כוחה של תורה לרומם את האדם. והגרא אמר במליצה על משקל שמו הקדוש: כל אחד יכול להיות כמו "אליהו" אך וויל - נאר" [שרק תרצה], דאין לך דבר העומד בפני הרצון. והבא לטהר מסייעין אותנו (שבת קד א), ואין אנו יכולים לשער את כח הסייעתא דלעילא.

הנסיעה לצדיקים – לעשות כמעשיהם

לשם מטרה זו הלכו אל צדיקים, ועמדו סביב הצדיק כשדמועות שליש זולגות מן עיניהם, בהתבוננם כך צריכים להתפלל ולא כמו שאני

עבודה המעולה, לזה אזהר רחמנא דהמקדש בבחינת בתי גוואי... והנה טעות נדב ואביהו שלא השיגו ענין בתי גוואי, גרם שנכנסו שתויי יין מטעם הנ"ל וכו'.

שיכורים לבית המקדש לעבוד, ואזהרה למה לי. רק שלא יאמר אדם ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קה טו), אשתה קמעא כדי שאעבוד בשמחה נפלאה שהיא

מתפלל, וכשחזרו לביתם חשבו תמיד מהעבודה שראו אצל הצדיק, ועוררו בעצמם השאיפה להתנהג כן להיות נייעור בלילות ולהתפלל באימה ויראה.

כך היו חסידים מתבוננים תמיד בהתנהגות רבם, איך שהוא מהדר במצוות, ואיך ששומר את דיבורו, ולמדו ממועשיהם לעשות כמותם. כ"ק אאמו"ר זי"ע כמעט שלא הסיח דעת מן זקה"ק מצאנו זי"ע, ולא היה מספר מופתים שנעשו על ידו, דעל זה אמרו חסידים במליצה: אותות ומופתים באדמת בני חם, אלא היה מדבר תמיד מעבודתו הקדושה.

ללמוד על מנת לעשות

גם כשלומדים בספרים הקדושים אין להסתכל בזה כמו בספר מעשיות, או כדי לראות איזה פירוש יפה, אלא כשלומד בספר נועם אלימלך, אוהב ישראל, באר מים חיים וכדומה, יעצור להתבונן בעצמו האם אני מקיים את האמור כאן, ואם הגעתי למדריגה זו.

כמו כן כשלומדים מאמרי חז"ל יש להתבונן בגדולתם של חכמי התורה. לדוגמא במימרא של רבי יוחנן (שבת יא א) לא שנו אלא כגון רשב"י וחבריו שתורתן אומנותן אבל כגון אנו מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה, יש להתבונן בזה שרבי יוחנן מאריה דכולא תלמודא, שהלכה כמותו, הוא אומר שאין תורתו אומנתו, ואנן מה נעני אבתריה.

ובן כשלומד דבר חידוש, ומקבל התפעלות ממתיקות הדברים, יקיים בעצמו אל יקנא לבד בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום (משלי כג י), קנאת סופרים תרבה חכמה (ב"ב כא א), ויתבונן הלא התורה ניתנה לכל ישראל, וגם אני מזרע

אברהם יצחק ויעקב, ולמה לא אעשה כן גם אני. כשלומד למשל בספר שאגת אריה ורואה רב גובריה וחורפיה באורייתא של המחבר הקדוש יתקנא בו ויחשוב, הלא גם אני עמדתי אצל הר סיני ונחתמתי באות ברית קודש, ומדוע אפוא אחיה עם הארץ. וכשגומר ללמוד בספר ומגשק את הספר נהיה בטל ומבוטל בעיני עצמו בהתבוננו, הלא כל אחד יכול להגיע לזה לפום דרגא דיליה ומדוע אני לא יכול. בכך ילך תמיד מעלה מעלה, ועד שיגיעו מעשיו למעשי אברהם יצחק ויעקב.

זאת התורה אינה מוחלפת עם ירידת

הדורות

להוציא מדעת שוטים האומרים שרק מלפנים היו יכולים להיות צדיקים, וכהיום אי אפשר. ולפי דעתם זה נחשב לעניות, אך על כגון זה המליצו צדיקים (רב ייבי חידושי תהלים שם, ובייטב לב ריש פרשת נח ובפרשת במדבר [שאו את ראש אופן ד] בשם הרבי ר' זושא זי"ע) את הפסוק (תהלים י ג) כי הלל רשע על תאות נפשו, שבנוגע לתאות נפשו נעשה הרשע עניו כהלל, ואם רק יגעו בכבודו כבר יודיע לכל את גדלותו.

מענה זו היתה שורש פורה ראש ולענה של הרפורמים ימ"ש, שעזבו לגמרי את יהדותם במענה שהיום אי אפשר להיות כדורות הראשונים. וזה גם שורש הרעה בזמנינו, ששינו לגמרי דרך החסידות והיהדות, וחנינו הבנים, לפי שלומדים בספרים מתוך דיעה כוזבת שכל זה היה שייך רק לפני הרבה שנים בדורות מלאים חכמים וסופרים, ולא בזמנינו.

יש להמליץ על זה דבר שנאמר (קהלת יז ט) אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת וגו', כי מה שנראה

אלקיכם, כפי שמפרט והולך, ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם, ולא אלו בלבד אלא כל איש ישראל וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך.

זה שאמר הכתוב כאן **דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל** לכולם בשוה, ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה ה' לאמר, ולא יעלה על לב אדם לומר מי אנכי שאחשוב להתדמות אל אהרן ובניו שהשיגו השגות אלוקיות, אלא זה הדבר אשר צוה ה' לאהרן ובניו ציוה אל כל אחד מבני ישראל, ואף מי שאינו כהן אפשר לו ללמוד מסכת זבחים ומנחות ותהא נחשבת לו כעבודת אהרן ובניו.

וקורים פרשה זו אחרי חג הפסח כהכנה לקבלה התורה, ולהורות נתן שלא יאמר אדם הרי יש לי מוח חלש ואין בידי להתעלות בידיעת התורה, אלא כל יהודי חייב להתקנאות באהרן הכהן ובמשה רבינו, והגם שלא קם נביא עוד כמושה היינו בנבואה אבל בתורה ובמעשים אפשר להיות כמוהו, וחייב כל אחד לומר מתי אגיע גם אני לקבל את התורה כמושה בהר סיני וכנביאים הקדושים ותנאים הקדושים.

ואמר (אבות ג ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין הימנו עול מלכות ועול דרך ארץ, וכל אחד יכול לקבל על עצמו עול תורה, ובלבד שירצה כן באמת ולא יאנה את עצמו, והבא לטהר מסייעין אותו.

רעוא דרעון אחרי תשל"ו

לך שהימים הראשונים היו טובים מאלה ואי אפשר היום להיות כמו אז, דע לך שבאמת הסיבה לכך היא כי לא מחכמה שאלת, שאין אתה שואל חכמה, דאלמלי היית שואל ומבקש מהשי"ת תן לי חכמה ולב מבין, והאר עינינו בתורתך, ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך, גם בימים האלה היית יכול להיות חכם כמו בימים הראשונים.

כל אחד יכול להיות חכם וצדיק

בדרך זה יכול אדם מישראל להתעלות במעלות השלימות. אבל אם אמר יאמר הלא אני איש פשוט ולא רבי וצדיק, עלול הוא להתדרדר ולהגיע עד לטומאת הרפורמייס. נאמר רק דלא ניתנה תורה למלאכי השרת, שבשר ודם אינו יכול להיות מלאך, אבל רבי וצדיק למה לא, והלא גם הצדיק אינו אלא ילוד אשה.

אצלינו היו אומרים: ההבדל בין מוח טוב למוח חלש אינו אלא כשוה גרייצער. היינו דזה שאינו בעל כשרון צריך לקנות לו נר נוסף בעד גרייצער, בשביל להיות נייער בלילה כמה שעות נוספות, ובסופו של דבר בכח התמדתו יתעלה יותר מזה שיש לו מוח מחודד. דתורה מונחת בקרן זוית וכל הרוצה ללמוד יבא וילמוד (קידושין ס א), תורה הקדושה מונחת ועומדת ומוכנת ללכת אל כל מי שחושק בה. ולכל הכלל כולו נאמר (דברים כט ט-י) אתם נצבים היום כולכם לפני ה'

פרשת קדושים

קדש עצמך במותר לך - כל אחד לפי מדרגתו

דרך הפרישות

ונראה בהקדם מה שכתב כאן זקני הקדוש בישמח משהד חידוש נפלא בביאור האזהרה של קדש עצמך במותר לך (יבמות כ א), דאפשר לקיים זאת בשני דרכים:

הדרך האחד היא, לקדש ולטהר עצמו בפרישה גם מדברים המותרים, שדברים גשמיים יהיו מאוסים בעיניו וימנע עצמו מכל דבר שאין בו משום חיי נפש. ולפני שיושב לאכול משער לעצמו על פי חוק בריאותו המדה המדויקת שהוא צריך בשביל שלא ימות ברעב ולא יגוע בצמא, ויותר מזה אינו אוכל ושותה.

כמו ששנו חכמים בלשון המשנה (אבות ו ט) כך היא דרכה של תורה **פת במלח תאכל** שגם בזה אתה יכול להחזיק חיותך, וגם לאחר שאתה צמא מהמלח אל תרבה לשתות, אלא **ומים במשורה תשתה** בצמצום כמדת ההכרח. כמו שהביא זק"ק מוהרצ"א בהוספותיו על סור מרע (אות יז) שגם משתיית כוס מים בלבד עלול להתגשם ביותר. **ועל הארץ תישן** שגם אם

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם **קדושים תהיו וגו' (יט ב)**. ופירש רש"י הוּ פרושים מן העריות ומן העבירה וכו'. והרמב"ן כתב ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב, אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים, והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, אם כן ימצא בעל התאווה מקום וכו', לפיכך בא הכתוב אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות וכו'.

ובסיום הפרשה הקודמת (יח ב) נאמר ושמרתם את משמרתי לבלתי עשות מחקות התועבות אשר נעשו לפניכם ולא תטמאו בהם אני ה' אלקיכם. וצריך לבאר סמיכת הפרשיות, איך מתוך אזהרה על המניעה ממועשים שפלים ביותר כגורעים שבאומות בא לצוות את האדם להתנהג בקדושה ופרישות, וכאילו להעלותו מבירא עמיקתא לאיגרא רמה.

ידי המותר הוא מקדש על עצמו שלא יבא לידי איסור, וגם אם עושה לכונה זו, הוי עבודה לשם ב"ה וב"ש ומקדש עצמו".

ה. זה לשון קדשו: "דיש כמה וכמה ענינים שבאמת אין נחשבים להמון עם לחטאים, אבל נחשבים לחטאים לצדיקים... כאשר תראה באזהרה המגיד לבתי

ד. זה לשון קדשו: "קדש עצמך במותר לך מתקיים על פי שני דרכים, או שממאס במותרות, ולפעמים ההיפך כמבואר בשולחן ערוך שמשביע עצמו מן ההיתר כדי שלא יבא לידי איסור. והכל לפי מה שהוא אדם באותה שעה. ובלבד שיהיה כונתו לשמים. והיינו גם כן קדש עצמך במותר לך, שעל

שחושש בנפשו שאם יתגרה ביצרו יותר מדי עלול להתגבר עליו ולנקום בו בכפלים ולהפילו לבאר שחת רח"ל. ומוכרחני לומר שכבר בא מעשה לפני מכמה אנשים, שבקשו לסדר להם תיקון תשובה על שנכשלו בחמורות ל"ע, והשורש לכך היה מה שחשבו (או שבמקומותיהם לימדו אותם כך) לילך בדרך הפרישות להתרחק לגמרי מכל ענינים גשמיים. שלא ידעו דרך האמת לפי מדריגתם בתורה ובהתאם להגוף והטבעיות שלהם, ומתוך כך נכשלו ונפלו עד דיוטא התחתונה. כי ללכת בדרך זה צריך סייעתא דשמיא מרובה, ואין זה דבר השווה לכל נפש אלא למי שנולד בקדושה, ויש לו גוף קדוש.

והדרך הנכון לאנשים פשוטים ומוגושים היא לעשות מה שמותר בזמן שמותר ובאופן המותר בדרך התנהגות הראויה ליהודי, מתוך שלב יודע מרת נפשו שאינו מסוגל ללכת בדרך קדושים וטהורים הפרושים ומובדלים מעולם הזה. ועל זה נאמר (משלי ג ו, ברכות סג א) **בכל דרכיך דעהו**, שבכל מה שאתה עושה יהא כוונתך לשמים, להתעסק בצרכי ועניני הגוף בכוונה טהורה לשם שמים, כדת הכתובה בשולחן ערוך אורח חיים סימן רל"א ובבסימן ר"מ, וה' יראה ללבב שכוונתו רצויה ועושה זאת באין ברירה כדי להציל עצמו מן האיסור, וירצה את מעשיו.

ומחדש זקני הקדוש בישמח משה (בדבריו הקצרים שיש בהם ענין עמוק בעבודת השי"ת) שגם זה דרך בקיום אזהרת קדש עצמן במותר לך, רצ"ל על ידי המותר לך, שתקדש עצמן על ידי שתשביע את יצרך בדברים המותרים.

תעשה משכבך על הארץ יניח הגוף מיגיעתו. כמסופר על הגה"ק בעל דעת קדושים זי"ע שהיה עוסק בתורה בלילות, וכשהרגיש בעייפות המתגברת עליו הרים וצעק בקולו: הצילו, הרוצח מוגיע. ושם בתקרת היכל קדשו היו קבועים חבלים שהיה מכנים בהם ידי קדשו לתלות עצמו באויר כדי להציל עצמו מהשינה שעלולה ליפול עליו אם ילמוד בעמידה וכל שכן בשיבה, וכך היה ממשיך בלימודו עד שכל כך גברה עליו העייפות שנתרופפו ידיו מאחיזתם, ונפל על הארץ וישן שם.

זה הפירוש הפשוט במאמר **קדש עצמן במותר לך**, שגם בדבר המותר תקדש עצמן. אין צריך לומר במאכלות אסורות ועריות, שהם אסורים מעיקר הדין ולא שייך לצוות עליהם מגדר קדושה, אלא שאפילו במותר לך תקדש עצמן בהזירות ופרישות יתירה.

ברם ראויים הדברים לאנשי המעלה שיכולים לעמוד בכך, ועליהם סיים התנא ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, שהוא מאושר ושמח בפת במלח ומים במשורה ואינו רוצה יותר מן ההכרח לו. אבל מה יעשה אדם פשוט שחושש לנפשו שאם ילך בדרך זה יכשל ויפול לבירא עמיקתא, אם יסגף עצמו יותר מדי יוכשל כוחו, או שלא יוכל לעמוד בנסיון התגברות היצר עלי.

בכל דרכיך דעהו

על זה כתב זקני הקדוש שיש דרך אחרת וגם בזה קדוש יאמר לו, דהיינו שמשביע עצמו מן ההיתר כדי שלא יביאנו יצרו לידי האיסור, לפי

אליהם קדושים תהיו, כל אחד לפי מדריגתו הראויה. יש מי שביכלתו רק לזהר שלא יבוא ליכשל באיסורים ומקדש עצמו על ידי שמשביע עצמו מן ההיתר, ויש מי שביכלתו לקדש עצמו יותר ולפרוש גם מן ההיתר, ולשניהם כאחד קרא הכתוב קדושים, כדברי זקני הקדוש הנ"ל.

ע"פ פי זה יש לומר שלא נחלקו רש"י ורמב"ן, דאלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא שתלוי במי המדובר, כי פרשה זו בהקהל נאמרה **דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו**, ואין בזה דבר השווה לכל נפש אלא כל אחד כפי ערכו ומצבו.

מי שהוא במדריגה פחותה שלא לומד מנעוריו להתקדש בקדושה של מעלה, אבל נזהר שלא יבוא לידי איסורים חמורים ומתאמץ לפרוש מעבירות, ובמה שמוותר לו הוא עוסק בכוונה שלא יבוא לידי נסיונות ואיסורים, הוא מקיים קדושים תהיו כפירושו של רש"י **הוּו פְּרוּשִׁים מִן העריות ומן העבירה**, שבכך מקיים בעצמו קדושים תהיו, וקדש עצמך במותר לך על ידי שתשביע עצמך מן ההיתר.

לְעֹמֶת זה אלו יחידי סגולה, בעלי נשמות קדושות המלאים תורה וקדושה מנעוריהם, אין צריכים אזהרה לפרוש מן העריות, בקדושתם אין להם מושג כלל בתועבות הגויים שנזכרו למעלה בפרשה, ואינם יכולים לפרוש מדביקות בהש"ת (ראה אגרת הקודש שבנועם אלימלך בפירוש הכתוב ונתתי גשמיכם בעתם), אצלם יש מובן אחר במצוות קדושים תהיו, קדש עצמך במותר לך היינו בפרישות גם מדברים המותרים.

חורש"י קדושים תשל"ח

דרך זה הורה גם זקני הקדוש מצאנו זי"ע, ובודאי שאין המדובר במנהיגי ישראל צדיקים וקדושים, אלא לאנשים פשוטים והמוננים שאין גופם מסוגל לסבול ולעמוד בכך, הורו הדרך הישרה שאין להם להתגרות ביצרם יותר מדי, אלא לאכול כמה שצריכים וכן בכל עניני גשמיים כפי הצורך.

בשני יצריך

בזה נראה לפרש מאמרם ז"ל (ברכות נד א) ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך וגו' בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע, ולפוס ריהטא אין לזה מובן איך שייך לעבוד את הש"ת עם יצר הרע. ולהנ"ל יפורש הכוונה דלפעמים צריך לוותר ליצרו הרע בדברים המותרים, שאין בהם שום נדנוד איסור תורה או דרבנן, וכוונתו לשם שמים שיהא לו מנוחה מיצרו שלא יתגבר עליו בדברים האסורים ח"ו.

שני פירושים ב'קדושים תהיו', לצדיקים ולאנשים פשוטים

ע"פ זאת רמז הכתוב בסמיכת הפרשיות, (ויתכן שלזה נתכוין זקה"ק בישמח משה). אחרי שפרט כל העריות בחייבי כריתות, וכלל ואמר אל תטמאו בכל אלה וגו' ולא תקיא הארץ וגו', סיכם ואמר: **ושמרתם את משמרתی לבלתי עשות מחוקות התועבות וגו'**, רצ"ל שבראש וראשונה עליכם להבטיח לעצמכם שלא לבא ח"ו לידי התועבות הללו. ואחר שהניח את היסוד להזהיר על ענין זה, סמך הכתוב לומר אזהרה על הקדושה: **דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת**

התוכן

פרשת אחרי

תורה אחת לכל הקהל: (א) בחובת השמירה בגדרים

וסייגים; (ב) באפשרות להגיע להישגים

אל תאמין בעצמך / יראת חטא / זהירות מהליכה ברחוב / מצה ומרור ביחד - שהמצוה
עלולה ליפול בידי הטומאה / זהירות אחר חג הפסח / משפט רשעים מפסח ועד עצרת -
שאז יש אפשרות להתעלות / השכל - וידוע / שתויי יין נכנסו - בטעות שלפי מדרגתם אין
איסור בדבר

מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי / הנסיעה לצדיקים - לעשות כמעשיהם / ללמוד על מנת
לעשות / זאת התורה אינה מוחלפת עם ירידת הדורות / כל אחד יכול להיות חכם וצדיק

פרשת קדושים

קדש עצמך במותר לך - כל אחד לפי מדרגתו

דרך הפרישות / בכל דרכיך דעהו / בשני יצריך / שני פירושים ב'קדושים תהיו', לצדיקים
ולאנשים פשוטים

